

Sun'î ekmek sıkıntısı yaratılanlar kimlerdir?

Kadıköyünde ekmek kralı fırıncı Koço Karagöz neden ayda 1330 lira vererek on fırını kapalı tutuyor?

Dahiliye Vekâletinin ekmek işlerini tetkik ettirmesinde
büyük bir fayda olduğunu sanıyoruz

Barışa giden biricik yol

Hele bir Almanlar hakiki barışın icaplarını kavrayıncaya, dünyanın felâketini derhal sadete çevirmek için kendimize güveniriz.

Yazan: Ahmet Emin YALMAN

Vakit vakit dünya gazetesinde şu veya bu şekilde bir rivayet doluyor: Rus işi sonuna erince Almanya, İngiltereye mütareke ve sulh teklif edecek, mis, kendisinin Avrupa işlerine düzen vermekte serbest kalması şartla karşı tarafla anlaşmaya talip olacaktı, ara bulmak için Türkiyenin araya girmesini istiyecaktı, İngilizler bunu kabul etmezlerse amansız bir harp açacak, İngilizli nerede bulursa vura-

Türk milletinin, dünyanın ha-
inden ne kadar acı duyduğu ve
insanlık hesabına ilerisini ne ka-
lar kara gördüğü ismet İnönü'nün
son nutkunda dürrüt, açık, vakur
bir lisanla ifade olunmuştur. Gü-
nün birinde bir barış kaynağı ol-
maktan ne kadar saadet duyaca-
ğımız da sevgi dolu bir lisanla an-
latılmıştır. Fakat aynı zamanda ba-
rışı boş bir laf değil, bir takım
vasıflara uygun bir prensip diye
anladığımız da şüphe kabul etmez
bir şekilde söylenmiştir. Biz böyle
bir barış tasavvur ediyoruz ki,
Balkan milletlerinin ve diğer mil-
letlerin istiklâline, hakkına saygı
temin etsin, İranın işgali gibi fa-
cialara meydan bırakmasın, dün-
ya yüzünde hakkın ve emniyetin
hüküm sürmesine, insanların müs-
terek medenî maksatlar için el bir-
liği yapmasına imkân bıraksın,
zorbalığı, nefreti, taassubu, ihtil-
rası, entrikayı her vakit için bo-
sun.

Bu vasıflara uygun bir barış i-
cin ara bulucu bir rol oynayabil-
mek imkânı gerçekleşince, Milli
Şefimizin nutkunda bahsedilen
sadete kavuşmuş oluruz. Daha
büyük bir memnuniyetle başara-
cağımız vazife yoktur.

Fakat Avrupaya düzen ver-
mekten; gözlerimizin bu kıtanın
her köşesinde gördüğü mâna kas-
tedilecekse, boş bir «Avrupa tas-
tadü» lâfı altında yabancı millî
varlıklarını çignemek, kalpleri mil-
lî duygularla çarpan adamları bi-
rer vesile ile imha etmek ve Av-
rupanın ortasında başsız esir sü-
rülerini yaratmak gibi yollara gidi-
lecekse böyle bir temel üzerine
barış kurulamaz. Almanya ne ka-
dar sert ve tehditli bir dil kulla-
mırsa kullansın, İngiltereye yıldı-
ramaz ve bu şekilde bir uzlaşma
sulhünü ağza bile almasını temin
edemez, 1940 sonbaharında İngil-
terenin en ağır çaresizlik içinde
bile kabul etmediği şartların bu-
gün ciddi bir münakaşaya mevzu
olması nasıl umulur ki İngiltere
o zamandanberi silâhlı, kendi-
ni toplamış ve Akdeniz ve Or-
ta Şark hâkimiyetini kurtarmış-
tır. Amerika, kocaman bir imalat
sistemi kurup mahsul almaya baş-
lamış, bitaraflık kanununu açıkça
kaldırmış, gemilerine vur emrini
vermiş, bir ayağıyla harbe girmiş-
tir. Japonya, sırtındaki yükün al-
tından kalkamayacağını kavrayı-
rak anlaşmaya istek göstermiştir.
Yani üçüzlü pakt saçayacağın bir
ovağı çıkardır. Buna karşı Al-
manya, Rusya'da çok arazi kazan-
mış ve parlak zaferler temin etmiş

(Devamı Sa. 3 Sü. 4 de) +

Dün Ankara'ya varan Alman matbuat mümessilleri Ankara garın-
da kendilerini karşılayanlar arasında

Alman matbuat heyeti Ankarada

Alman heyeti Atatürk'ün muvakkat
kabrine bir çelenk koydu

Dün gece Alman sefaretinde verilen ziyafette
Saraçoğlu da hazır bulundu

Ankara, 17 (A.A.) — Alman ha-
riciye nazırlığı basın dairesi reisi
orta elçi Dr. Schmidt'in başkanlı-
ğında Alman basın heyeti bugün

Alman kon- trolü altında Avrupa birliği

Amerikalı bir gaze-
teciye göre :

Hitler geniş bir
siyasi taarruz
hazırlamaktadır

Almanya 20 santeşrinde
bir beyanname
neşredecek

Nevyork, 17 (A.A.) — Mister
Raymond Chapper «World Tele-
gram» gazetesinde şunları yazıyor:
Resmî Amerika mahfillerine ge-
len ciddi haberlere göre, Hitler
geniş bir siyasi taarruz hazırla-
maktadır. Hitlerin yapacağı teşeb-
büsün, Alman kontrolü altında
bir Avrupa konfederasyonu vü-
cude getirmeye hedef tutacağı sa-
nılmaktadır. Bu münasebetle neş-
redilecek beyanname Rusya he-
zimetini saklamak maksadı güdü-
lecektir. Yeni Avrupa nizamının
kurulmasına doğru atılacak ilk
adımı, Avrupa kıtasındaki başka
memleketlerin de muhtemel ola-
rak imzalayacağı bir beyanname çı-
karmak teşkil edecektir. Eldeki
haberlere göre, beyannamenin neş-
ri için 20 santeşrin tarihi seçilmiş-
tir. Beyannamenin Roosevelt ile
Çörcil'e ve Atlantik beyanname-
sine karşı çıkarılacağı tahmin e-
diliyor.

Hitlerin beyannamesi doğudaki
Alman fetihlerine dayanan bir Av-
rupanın hürriyet ve emniyetini
belirtmiye çalışacaktır.

(Devamı Sa. 3 Sü. 5 de) /S/

Dün de fırınlar önünde izdiham
vardı. Halk ite kaka ekmek al-
maya çalışıyordu. Buna sebep neydi?
Un mu eksik tevzi edildi? Ne ol-
du?

Hayır, halkın bu kadar sıkıntı
çekmesinin sebebi, bir takım hu-
susî menfaat dolaplarından ibaret-
tir. Yoksa un kâfi miktarda ve
vaktinde tevzi edilmiştir. Halkın
ekmeğini zahmetsizce tedarik et-
memesine hiç bir hakiki sebep yok-
tur.

İstanbulda 164 fırın var. Bun-
lardan 138 fırın beş ekmekçilik
şirketine aittir. Yalnız 26 fırın şir-
ket harici serbest çalışıyor.

Bu beş şirketten Kadıköy şir-
keti üzerinde dün durarak bir tet-
kik yaptık. Halkın çektiği sıkıntı-
nın içyüzü derhal meydana çıktı.
Bakınız anlatalım:

Kadıköyün ekmek kralı ve
Ekmekçiler şirketinin reisi Koço
Karagöz'dür. Onun fırından baş-
ka işliyen fırınlar şunlardır:

Hırsto Karagöz,
Niko
Pacora Yorgi
Kontî Dini
Gazhane Ahmet,
Şirket harici olarak ta Cümhu-
riyet Mehmet ve Lokman.

Buna karşı Kadıköyünde ekmek
kralı Koço Karagöz, bir takım fır-
ınları kısmen kendi namına, kis-
men şirket namına kiralatır ve
fırın bir ekmekçiyse aitse onun
aylık kazancını ödeyerek kapalı
tutuyor.

(Devamı Sa. 4, Sü. 1 de) —

Sovyetlere göre

Ruslar
Kalenin'de
ilerliyor

Alman askerleri
bitkin bir halde

Londra, 17 (A.A.) — Moskova
radyosunun cepheden olarak yaz-
dığı bir telgrafa göre, Rus birlik-
leri Kalinin cephesinin bütün sağ
kanadı üzerindeki ilerleyişlerini
muvaffakiyetle genişletmektedir.
Londra, 17 (A.A.) — Bir Stok-
holm telgrafında bildirildiğine gö-
re, Petsamo bölgeleri ile Mour-
mansk sahilleri Alman başkuman-
danı, general Dietl, Almanyaya
gönderdiği gizli bir raporda as-
kerlerinden bir kısmının şimal ik-
lim şartlarından doğan ve adına
(Devamı Sa. 3, Sü. 3 de) —

Almanlara göre

Ruslar, Kırım-
da 100 bin
esir verdiler

Kırımın doğu kısmı
Almanların elinde

Berlin, 17 (A.A.) — Alman ordu-
ları başkumandanlığının tebliği:
Alman ve Rumen kuvvetleri bazı
siddetli muharebelerden sonra Kerç
şehir ve limanını zaptetmişlerdir.
Kırım yarım adasının doğu kısmı
şimdi tamamen elimizde bulunmak-
tadır. Kırım'daki takip ve yarma
hareketi esasında alınan esirler bu
arada 100 bin kişiye yükselmıştır.
Düşman, kara muharebelerinde
uğradığı kanlı zayıttan maada,
Kerç boğazı yolu kuvvetlerini ge-
riye çekmek teşebbüsünde de ağır
zayıt vermiştir.

Hitlerin yeni bir emri

İşgal edilen Rus
topraklarında mülki
idare teessüs ediyor

İdare âmirliğine bir
Alman nazırı
tayin edildi

Berlin, 17 (A.A.) — D.N.B.
Führer, Alman kuvvetleri ta-
rafından işgal edilen ve hali
hazırda muharebelerin nihay-
et bulduğu doğu toprakların-
da mülki idarelerin tesisini
emretmiştir.

Bu idarelerin esaslı vazife-
lerinin başında umumi asayiş-
in muhafazası ve halkın ihtil-
yaçlarını temin etmek işi bu-
lunmaktadır.

İşgal altındaki topraklarda
kurulacak mülki idare bir Al-
man nazırının emri altında bu-
lunacaktır.

Führer bu maksatla, Alman
Devlet Nazırı Alfred Rosen-
berg'i doğuda işgal altındaki
topraklar nazırlığına ve Gau-
leiter doktor Alfred Meyer'i
de Alfred Rosenberg'in daimi
nazır vekillğine tayin etmiş-
tir.

İlk olarak Litvanya ve Le-
tonya eski müstakil devletle-
ri arazisinde ve Beyaz Rügen-
yanın bir kısım topraklarında
mülki idareler ihdas edilmiş-
tir. Bu topraklar, Alman do-
ğu komiserliği sahasına da-
hildir. Führer, vali - reis Hein-
rich - Lhose'i doğu toprakları
Alman komiserliği vazifesine
tayin etmiştir.

Bir kısım Ukrayna toprak-
larında da milli idareler ku-
rulmuştur. Führer, bu idare-
lerin başına Alman komiseri
olarak vali - reis Erich Koch'i
getirmiştir.

Ankara, (Radyo Gazetesi) —
Mülki idare Letonya, Litvan-
ya, Estonyada kurulacak ve
Osland adını alacaktır. Bu
muntakayı yüksek komiserlik
idare edecektir.

Atlantikte bir mihver gemisi yakalandı

Yakalanan gemi
Amerikan bayrağını
taşıyordu

Vaşington, 17 (A.A.) — Harici-
ciye nezaretinin tebliği:

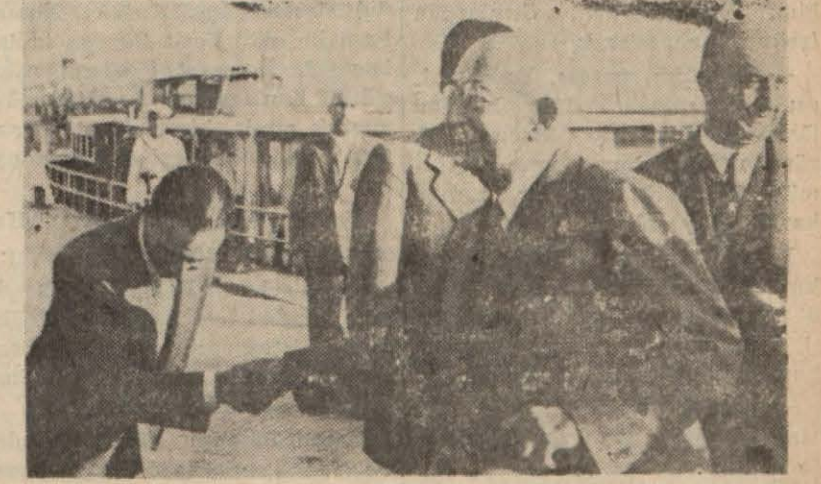
6 Son teğrin sabahı, şafakla be-
raber, Birleşik Amerika kruvazör-
lerinden biri, Amerika bayrağını
hâmil ve iki yaşımda Birleşik Ame-
rika bayrağı şekli çizili bir ticaret
gemisi gördü. Kruvazör daha
yakını gelince, Fladelfia limanına
kaytılı bir Amerika ticaret gemisi-
nin ismi okunabilmiştir. Bununla
beraber, geminin hali şüpheli oldu-
ğundan kruvazör, durmasını emret-
miştir. Denize bir flika indirerek,
malûmat almak üzere bir subay
göndermiştir. Flika daha geminin
yanına varmadan, tayfa gemiyi ter-

(Devamı Sa. 3, Sü. 1 de) SŞ

Başvekil, dün akşam Ankaradan ayrıldı

İnönü, Mersine hareket
eden Başvekil uğurladı

Saracoğlunun Başvekile vekâlet
etmesi yüksek tasdiğe iktiran etti

Bir aylık mezuhiyetini geçirmek üzere dün akşam Mersine hareket
eden Başvekil Doktor Refik Say damın son seyahatlerinden birinde

Ankara, 17 (Hususi Muhabiri-
mizden) — Başvekil Doktor Re-
fik Saydam, mezuhiyetlerini ge-
çirmek üzere yarılarında hususi
kalem müdürleri ve yaverleri ol-
duğu halde bu akşam hususi bir
trenle Mersine gitmişlerdir. Başve-
kili uğurlamak üzere istasyonda
İcra Vekilleri Heyeti Azaları, Bü-
yük Millet Meclisi Reis Vekilleri,
Cumhuriyet Halk Partisi Genel
Sekreteri ve Parti Meclis Müstakil
Grup Azaları, mebuslar, Devlet
Şûrası, Divanı Muhasebat, Temyiz
Reis ve azaları, Cümhurreisi Umu-
mi Kâtibi, Hususi Kalem Müdürü,
Genel Kurmay İkinci Başkanı ve
askeri, mülki ırcal hazır bulun-
muşlardır.

(Devamı Sa. 3, Sü. 3 de) a/

Japon Başvekilinin söylediği nutuk : Amerika ile müzakerelerin neticesi meçhul

Japonya Amerika ile
müzakerelerde şu
maksatları güdüyor

Çin meselesine karışıl-
mamasını temin, ekono-
mik ablokanın kaldırıl-
ması ve Avrupa harbi-
nin Uzakşarka
yayılmaması

Tokyo, 17 (A.A.) — Başvekil
General Tojo, âyan meclisinde
Japon ve Amerikan münasebetleri
hakkında yaptığı beyanatta, Ja-
ponya ile Amerika arasında yapı-
lan müzakerelerin neticesini kes-
tirmek güc olacağını söylemiş ve
sözlerine şöyle devam etmiştir:

Vaşingtonla müzakerelere tek-
rar başlamakla Japonya şu mak-
satları gütmüştür.

1 — Çin nizamının üçüncü bir
devlet tarafından ihlâl edilmesi
teşebbüslerini bertaraf etmek.

2 — Yabancı devletlerin Japo-
nya karşı giriştikleri meselâ e-
konomik abloka gibi düşmanca
hareketleri tasfiye etmek ve nor-
mal ekonomik münasebetleri ye-
tiden kurmak.

(Devamı Sa. 3, Sü. 7 de) X

Japon Hariciye Vekilinin nutku : “Japonya, dünya sulhü istiyor”

“Amerika Japonyanın
ihtiyaçlarını
takdir etmelidir..”

“Japonya vakit kaybetme-
den kat'i ve azimkâr bir
durum almak zaruretinde
ve Japon milleti en müş-
kül vaziyeti yenmek
mecburiyetindedir..”

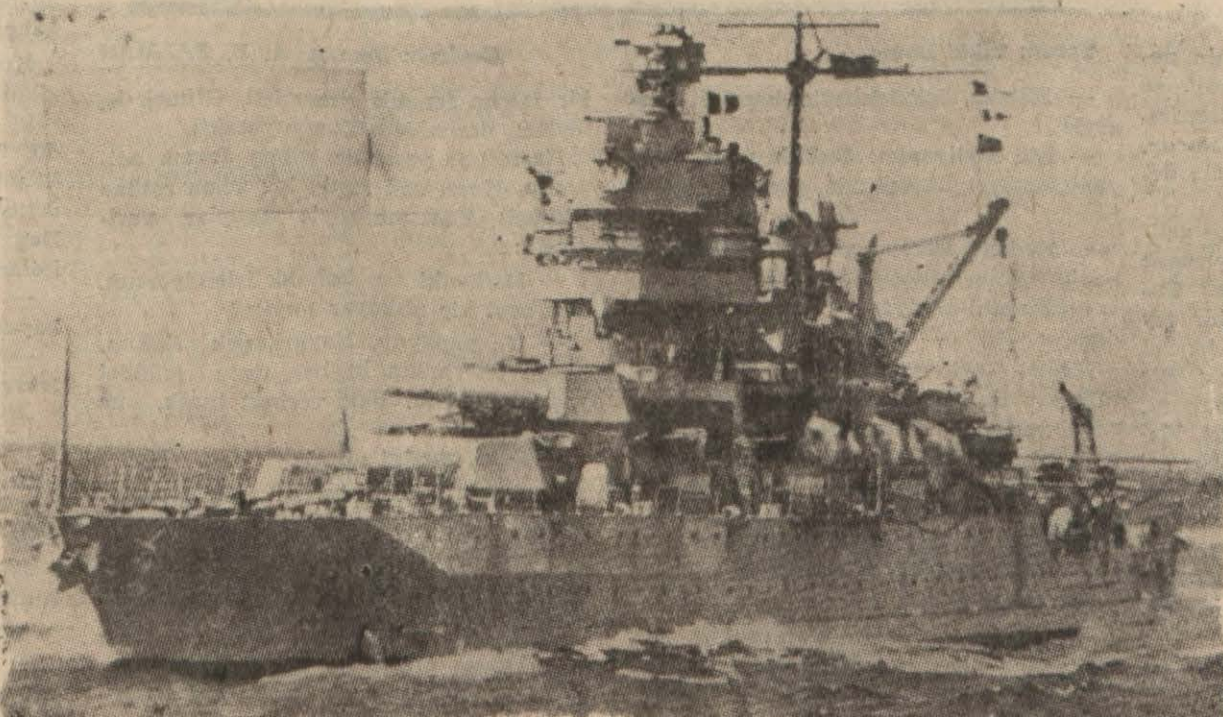

Japon Hariciye Vekili Togo
(Yazısı üçüncü sayfada)

B. Millet Meclisi toplandı Meclis, yeni vekillerin tayininl kabui etti

Erzincan şehri yerinin istimlakine ait ek
kanun lâihası geri verildi

Ankara, 17 (A.A.) — Büyük
Millet Meclisinde bugün görüşme-
lere başlamadan önce Milli Mü-
dafaa Vekillikinden istifa eden
Erzincan mebusu Saffet Arıkanın
yerine Manisa Mebusu General Ali
Rıza Artunkal, Münakalat Vekil-
liğinden istifa eden Cevdet Kerim
İnceadayın yerine de Samsun me-
busu Amiral Fahri Enginin tayin
edildiğini bildiren Cümhur riya-
seti tezkereleri okunarak muvaf-
akiyet dilekleriyle karşılanmıştır.
Meclis yeniden kurulacak Erzincan
şehri yerinin istimlakine ait
kanuna ek kanun lâihasının geri
verilmesine dair Başvekil tezke-
resi okunduktan sonra Büyük Mil-
let Meclisi 1941 yılı nisan, mayıs
ayları hesabı hakkındaki meclis
hesapları tetkik encümeni mazba-
tasını tasvip eylemiş ve çarşamba
günü toplanmak üzere dağıtmıştır.

Bitaraflık kanununun tadili üzerine Atlas ve Pasifik Okyanuslarında devriye gezmiye başlayan
Amerikan filosunun kuvvetli bir zırh lisi

